

**РИМО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОСТІ
(ЕНЦИКЛІКА “CARITAS IN VERITATE”)**

Серед головних моделей чи проєктів глобалізації (а це – проєкт “Групи Рокфеллерів”, проєкт “Групи Ротшильдів”, проєкт “Венеційсько-британської групи”) особливий дослідницький інтерес викликає проєкт “Ватиканської групи”, за яким у світовому пануванні ставка здійснюється на “мережеву імперію” католицизму, на “орден-спецслужбу” “Опус Деї” і найстарші романо-германські аристократичні роди. “В сфері бізнесу, – зауважує А.Єлісеєв, – “Ватиканська група” робить головну ставку на постіндустріальну “економіку знань”, на відміну від “групи Рокфеллера”, що сидить на нафті і ВПК, і “групи Ротшильда”, що займається благородними металами і дорогоцінним камінням та “фінансовими пірамідами”. Показово, що “Ватиканська група” має дуже виграшний імідж традиціоналістської сили, яка стверджує “вічні цінності християнства” в мінливому сучасному світі. В реальності ж даний “пул” пропонує свій власний проєкт глобалізації, лише пофарбований в кольори традиціоналізму. І це найкращим чином підтвердив Римський Папа: у своїй останній енцикліці, яка містить прямий і недвозначний заклик до встановлення “світової політичної влади”. Очевидно, що ця влада припускає верховенство самого понтифіка, який підноситься над різними державами та знецінює їх суверенітет. (Тут можна згадати деякі пророкування про те, що прийдешнього антихриста коронує саме Папа). Подібну модель папістів намагалися реалізувати ще в середньовіччі, проте тоді вона зазнала краху, а транснаціональна олігархія запустила в дію проєкт буржуазної “національної держави”. Все це було покликане розкласти традиційну Європу і підготувати умови для об’єднання її розкладених частин в єдину псевдодержаву. “Ватиканська група” також намагається встановити свою монополію в ЄС, у чому їй супроводжує успіх. Так, президентом Євроради був обраний “практикуючий католик” Херман ван Ромпей, який вважає, що в основу Єдиної Європи повинні бути покладені саме “християнські цінності”. При

цьому його кандидатуру підтримали “християнська демократка” Ангела Меркель і “республіканець” Ніколя Саркозі, який, як вважають, пов’язаний з “Опус Деї”.¹ ... До “Ватиканської групи”, швидше за все, належить і нинішній прем’єр-міністр Італії, “правий католик” Сильвіо Берлусконі². (Його партнер по правлячій коаліції Джанфранко Фіні заявив про те, що Папа Римський є “духовним вождем переважної більшості італійського народу”). В цій оптиці вельми своєрідним виглядає заява міністра закордонних справ республіки Франко Фраттіні про те, що Європі необхідно створення єдиної армії. Як очевидно, “Ватиканська група” найбільше побоюється двох речей – встановлення англійської гегемонії і створення “ротшільдовської” G-2”³.

Проголошуючи курс на об’єднання людства в одну західну глобальну культуру під прапорами християнського універсалізму, глобалісти водночас не передбачають здійснення ставки на християнське віровчення чи євангельські цінності. Мова тут йде про інше – про використання будь-яких засобів задля досягнення мети: дарма чи це буде сфера релігії, політики, культури, освіти тощо. Відтак і ватиканський варіант глобалізації є лише політично-економічною моделлю світового володарювання. Не випадково попередній Папа в Енцикліці “*Caritas in Veritate*” (“Милосердя в істині”) закликав до створення світового органу політичної влади: “Світова політична влада має взяти на себе вирішення питань роззброєння, продовольчої безпеки та імміграційної політики”. Бенедикт XVI вважає, що такий орган повинен “визнаватися всіма і служити ефективною владою заради забезпечення безпеки, поваги і прав кожного”.

Примітно, що Римо-Католицька Церква витлумачує сучасні глобалізаційні процеси як тенденції до розбудови земного “граду Божого”, як реалізацію Царства Божого на Землі. “Діяльність людини на Землі, якщо вона натхнена і зміцнена любов’ю, робить внесок у зведення вселенського граду Божого, до якого рухається історія

¹ Показово, що програмна книга Саркозі «Республіка, релігії, надія» написана у співавторстві з Т.Коленом – діячем, близьким до ордену. Так само характерно і те, що Саркозі висловив думку про можливість змінити закон 1905 року, що відокремлює церкву від держави.

² На час написання цього тексту Сильвіо Берлусконі вже не був прем’єр-міністром Італії (перебував на цьому посту до 2011 р.).

³ Елисеєв А. Четыре проекта глобализации // Правая.ru. – 11 декабря 2009 г.: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravaya.ru/look/17723>

людської сім'ї. В суспільстві, що переживає глобалізацію, загальне благо і праця заради нього не можуть не досягати масштабів усєї людської сім'ї, тобто спільноти народів і націй⁴, так що град людський знаходить обриси єдності та миру і якоюсь мірою стає передбаченням і прообразом міста без кордонів, граду Божого” (*Caritas in Veritate*, 9)⁵. “Вона (глобалізація – *П.П.*) справа людська; за нею стоять різні культурні установки, що вимагають розрізнення. Справжнє обличчя глобалізації як процесу та її основний етичний критерій – це єдність людської сім'ї, її розвиток у добрі. Тому слід неупинно підтримувати той культурний аспект процесу всесвітньої інтеграції, який спрямований на благо особистості й спільноти і відкритий до трансцендентного” (*Caritas in Veritate*, 42)⁶. Сучасний католицизм виступає за єдине, “цільне людство”, за загальнопланетарну християнську цивілізацію, в межах якої не буде поділів між людьми за державними, національними, етнічними, культурними ознаками, але “щоб були всі одно”, як зауважує євангельський Ісус (Ів. 17:21). Церква ж постає як “знак та інструмент цієї єдності” (*Caritas in Veritate*, 54)⁷.

Ось як колись охарактеризував католицизм з позиції національно-го відомий німецький історик-сходознавець і теолог Пауль Антуан де Лагард (1827-1891 рр.): “Католицизм ворожий принципам націоналізму, а тому його поява в національній державі робить його природним ворогом держави і нації”⁸. І далі: “Любов до батьківщини для католика є святим релігійним обов'язком, народ і батьківщина постають для нього прекрасним природним благом... Проте католик не обожнює батьківщину, оскільки для нього існують ще вищі блага: релігія і Бог, і ще набагато вищі спільноти – Царство Боже на Землі, Католицька Церква. Для католика релігія первинна, а батьківщина, нація – вторинні”⁹.

⁴ Пор.: Іван XXIII. Енци. «Pacem in terris» (11 квітня 1963 р.). – AAS 55 (1963). – P.268–270.

⁵ Енциклика «Caritas in Veritate» Бенедикта XVI. – М., 2009. – С.9.

⁶ Там само. – С.59.

⁷ Там само. – С.79.

⁸ de Lagarde Paul. Ueber das Verhältniss des deutschen Staates zu Theologie, Kirche und Religion // Deutsche Schriften.– Lehmanns. – München, 1937.– P.62.

⁹ Цит. за: Müller H. Katholische Kirche und Nationalsozialismus. – München, 1963.– S.173.

Орієнтація справжнього католика на потойбіччя так чи інакше, але відриває його від земного, силує не просто вважати власні національні виразники вторинними, а часто-густо нехтувати ними повністю, вважаючи себе вже тут представником майбутнього Царства Небесного. Іншими словами, наявна підміна національного релігійним, національних почуттів – релігійними почуттями, національної ідентифікації – ідентифікацією католицькою, а в ширшому значенні – християнською. Католицизм, проголошуючи примат цінності людини, тим само обстоює космополітизм по відношенню до національної форми буття людини. “Питання про те чи досягне людина вічного спасіння, а чи ні, — проголошував теолог Б.В.Гільдебранд, – є незрівняно більш важливим, ніж питання про існування нації, культури”.

Серед матеріалів II Ватиканського Собору¹⁰, зокрема в Посланні “*Gaudium et Spes*”¹¹ (1965 р.) читаємо: “...Церква, яка надіслана всім народам будь-якого часу й місця, не пов’язує себе винятково і неподільно з жодною расою чи нацією, з жодною окремою системою звичаїв, ні з яким старим чи новим звичаєм. Вірна власній традиції і разом з тим усвідомлюючи свою власну місію, вона зуміє встановити зв’язок з різними формами культури, чим збагачується як сама Церква, так і різні культури” (*Gaudium et Spes*, 58). А нинішній секретар з Міжнародних зв’язків державного секретаріату Ватикану архієпископ Джованні Лайоло відверто зазначив, що “...Католицька Церква відчуває себе внутрішньою частиною кожного народу і кожної нації, й відчуває кожен народ і кожну націю частиною себе самої, зрозуміло, визнаючи і поважаючи відмінності між ролями релігійних і політичних інстанцій в різних державах”¹².

Незважаючи на те, що позиція Папи Івана Павла II дещо була відмінною від обстоюваною століттями традиційно католицької, оскільки за його керівництва Римо-Католицькою Церквою процеси етнізації в її межах дещо активізувалися: великого значення набув

¹⁰ З документами II Ватиканського Собору в електронному варіанті можна ознайомитись в Бібліотеці Католицької інформаційної служби «Agnus» за наступною адресою – <http://www.catholic.uz/library/books/doc/>

¹¹ «*Gaudium et Spes*» з лат. «Радість і Надія».

¹² Хруль Виктор. Интервью Секретаря по Международным Связям Государственного секретариата Ватикана архиепископа Джованни Лайоло // Портал «РЕЛИГИЯ и СМИ» (www.religare.ru). – http://www.religare.ru/2_22657.html

міжкультурний діалог, а поруч і міжконфесійний і міжрелігійний, проте офіційна позиція його наступника – Бенедикта XVI – законсервувала це питання, повернувши його в лоно традиції з притаманним йому духом універсалізму, а за нинішніх умов – глобалізму, про що яскраво доводить Енцикліка 2009 року “*Caritas in Veritate*”.

З одного боку, Іван Павло II зауважував на важливості міжкультурного (міжцивілізаційного) діалогу, обстоював ідею єдності Церкви в її культурному різноманітті. “Рід людський повинен досягнути єдності через багатоманітність; він вчиться бути єдиною Церквою, зберігаючи все розмаїття форм мислення і діяльності, культур та цивілізацій”¹³, — наголошував Понтифік. Хоча, безперечно, й розумів це з позиції традиційного католицького універсалізму: “У поділеному світі над-національна єдність Католицької Церкви залишається великою силою...”¹⁴. У своєму заповіті Папа Іван Павло II висловлює таку думку: “Бажаю ще раз віддати себе волі Господній. Він сам вирішить, коли і як я повинен завершити свою земну дорогу і пастирське служіння. В житті і смерті *Totus Tuus* (Весь твій) за допомогою Пренепорочної Діви. Змиряючись нині перед цією смертю, вірую, що Христос дасть мені благодать Свого останнього прищестя. Вірую, що здійснить Він все це відповідно із значенням тієї великої справи, якій прагну служити, — порятунку людей, збереженню сім’ї людської, а в ній всіх націй і народів (серед яких серце в першу чергу звернене до моєї улюбленої Батьківщини), тим людям, що довірилися мені, справі Церкви, справі прославляння Бога”¹⁵.

З іншого боку, позиція Папи Бенедикта XVI відмінна від тієї, яку обстоював Іван Павло II, маємо відчутний курс повернення до універсалізації й інтернаціоналізації католицизму. Долаючи кордони національних громад, турбота про ближнього розширює, таким чином, свої горизонти на весь світ. II Ватиканський Собор справедливо підкреслив: “З числа знамень нашого часу гідно особливої уваги зрос-

¹³ Папа Иоанн Павел II. Переступить порог надежды. – М., 1995. – С.193.

¹⁴ Там само. – С.211–212.

¹⁵ Рускі пераклад заяшчання Айца Яна Паўла II (поўны тэкст) // Інтэрнэт-старонца Францішканаў – Братоў Меншых Канвэнтualьных. – http://tau.by/index.php?option=com_content&task=view&id=242&Itemid=80

таюче і непоборне почуття солідарності всіх народів¹⁶. ... Таким чином, солідарність, проявлена цивільним суспільством, значно перевершує солідарність одинаків” (*Deus Caritas Est*, 30, а)¹⁷. Під “одинаками” тут слід розуміти “нації”, бодай “католицькі”, а “солідарність всіх народів”, як прагнення до виведення їх з рамок “національних квартир”. Зауважимо, що принцип солідаризму посідає важливе значення в соціальній філософії сучасного католицизму. Солідаризм, як ідея єдності чи спільності інтересів, поширюючись на етноси, нації й держави (хоча також і сім’ї, родини), визначає між ними таку систему відносин, яка веде їх до об’єднання в одну вселенську родину народів чи, точніше б слід сказати, один наднарод, що об’єднує один світогляд, одна система цінностей, одна традиція, виразником і охоронцем яких є одна єдина Католицька Церква. В такий спосіб, як це розкривається в Енцикліці “*Populum progressio*” Папи Павла VI, в остаточному рахунку мусить реалізуватися “справжнє спілкування між усіма націями” (*Populum progressio*, 43).

Іншими словами, під ідеєю міжнародної солідарності, ідеєю “католицької єдності народу Божого”¹⁸ подається той самий космополітизм, інтернаціоналізм чи ще якийсь там “ізм”, кінцевою метою розвитку якого є об’єднання людства в одну наднацію, одне позаєтнічне суспільство, культурними виразниками якого будуть виступати саме релігійні виразники. Національні держави за таких умов розглядаються лише як досить умовні й до того ж суто територіальні утворення. Відтак, національна ідея і похідна від неї ідея національної незалежності для католицизму є неприйнятною. В Декреті “*Ad Gentes*”, ухваленому II Ватиканським Собором, чітко зауважується, що “Христос і Церква, яка репрезентує свідоцтво про нього шляхом проголошення Євангелії, стоять над будь-якими особливостями раси чи національності, а тому ніхто й ніде не може їх вважати чужими” (*Ad Gentes*, 8). Перефразовуючи цю тезу, можна сказати це інакше: Христос і Церква перебувають над будь-якими особливостями раси

¹⁶ Декрет об апостольстві мирян: *Apostolicam actuositatem*, 14.

¹⁷ Енцикліка «*Deus Caritas Est*» Верховного понтифіка Бенедикта XVI Єпископам, пресвітерам і дяконам, монашествуючим і всім вірним мирянам «Про християнську любов» від 25 грудня 2005.

¹⁸ *Lumen gentium*, 13.

чи національності, а тому ніхто й ніде їх не може вважати своїми, рідними, бо ж вони виведені за межі рас і націй. Відтак сфера етнічного чи національного буття для католицизму є чужою. В такий спосіб такі поняття, як то “польський католицизм”, “литовський католицизм” і т.д. є лише поняттями умовними і не несуть в собі ознак етнічності, не мають насправді національних ознак, бо ж, у противному разі, це буде суперечити духу й букві віровчення Католицької Церкви. Тут скоріше йдеться про пристосування Церкви до конкретних націй з метою навернення їх у своє лоно, зміцнення їх у вірі, аніж про якесь уможливлення процесів етнізації католицизму серед тих чи інших “католицьких народів”.

І якщо католицизм і припускає якісь етнічні чи культурні прояви у своїх межах, то вони є більше зовнішніми, аніж етнокультурними за змістом і суттю. Тут йдеться далеко не про впровадження елементів етнічних культур, а про обстоювання зовнішньої, формальної, глобалізованої культури, яка, як відомо, легко підтасовується під будь-яку етнічну чи національну культуру, бо ж використовує її суто зовнішні ознаки, водночас нехтуючи її внутрішнім світоглядно-звичаєвим осердям¹⁹. Водночас слід підкреслити ще про одне явище, притаманне для сучасного католицького універсалізму – релігійну уніфікацію, згідно з якою все людство об’єднується за допомогою однієї “уніфікованої релігії”. Існуючі релігійні системи відтак уніфікуються на базі спільної віри в Бога і в верховенство божественної істини. В цьому контексті католицизм припускає, що й іудаїзм, індуїзм, буддизм чи іслам – всі вони, незважаючи на ряд світоглядних, віроповчальних розбіжностей, в той чи інший спосіб сповідують вищі божественні цінності, а відтак можна визнавати, що всі, принаймні світові, релігії служать одному й тому ж самому Богу, який є Творцем світу. Чому це так потрібне католицизму? – Відповідь проста: це всього лише інша грань того ж релігійного космополітизму, ідеї якого тримається Католицька Церква і яку в різний спосіб вона прагне втілити в життя. Зрозуміло, що під цією новою уніфікованою чи абсолютизованою релігією, що об’єднає всі існуючі в одну єдину,

¹⁹«Оскільки в деяких країнах ... є народи із самобутніми музичними традиціями, що відіграють важливу роль в їхньому релігійному й соціальному житті, то цій музиці мусить бути надана вірна оцінка та надане відповідне місце як у формуванні релігійного духу цих народів, так і у пристосуванні культу до їхніх особливостей...» (Socrasancium concilium, 119).

католицизм бачить лише себе. В такій системі координат такі поняття, як етнічне чи національне абсолютно знецінюються, а тому зрештою мусять зникнути у світлі вищих духовних цінностей. Відтак етнічне й божественне тут постають, як антагоністи, як сфери, кожна з яких осібно представляє дві вічно конфліктуючі сили й особи – земну й божественну, Сатану і Бога. На цьому, власне, й наголошував свого часу ап. Павло, а тому так прагнув знищити будь-які етнічні прояви в християнстві, ідентифікацію християн за етнічною ознакою.

Нині католицизм намагається довести, що обстоюване ним віровчення придатне для всіх племен, народів і рас, незалежно від того, якої релігії вони зараз тримаються. А оскільки вибудовування уніфікованої релігії — це водночас і створення єдиного духовного центру світу, а відтак і духовного керівництва (а керівництво, то завжди влада, в даному випадку йдеться про владу над світом, бодай, що вона духовного порядку), то все це можна розцінювати і як тенденцію до створення єдиної світової влади, всесвітнього духовного уряду (передусім це доводить Енцикліка Папи Павла VI “*Populorum progressio*”²⁰). Зрештою, й у проголошеному Католицькою Церквою курсі на екуменізм це також передбачається: ідея екуменізму, яку оприлюднив II Ватиканський Собор, передбачає повернути християнству втрачену єдність (розумій – вселенську єдиність, одність), оскільки, знову ж, така єдність передбачає єдність в одній Церкві і такою Церквою католицизм, зрозуміло, вважає виключно себе²¹. В такий спосіб екуменізм подається як благородна справа об’єднання християнства, об’єднання Церкви, але об’єднання під проводом Папи в Католицьку церкву, з умовою прийняття в якості істинного віровчення католицьку доктрину, його традиції та правила відправлення культу.

Що стосується ставлення католицизму до етнічного в умовах сучасних глобалізаційних процесів, то мова йде не лише про пристосування його (католицизму) до видимих, зовнішніх, навіть поверхових елементів етнічних чи національних культур, в межах яких він існує і аж ніяк не про якість піклування про їх розвиток, охорону, тим паче про “католицький фундамент національних культур” чи взагалі ідею

²⁰ *Populorum progressio*, 78.

²¹ Див.: Маурітссон М. Католицьке віровчення. – К., 1996. – С.110–111.

етнізованого католицизму. “В національному суспільстві католицизм, проникаючи в різноманітні сфери його життя, отримує зовнішню національну форму, у зв’язку з чим створюється видимість, що католицька релігія є національним атрибутом і національною цінністю”²².

В енцикліці “*Caritas in Veritate*” Бенедикт XVI наголосив, що він (а в його особі і підпорядкована донедавна йому Церква) загалом не налаштований проти глобалізації, зокрема проти глобалізації економіки, але лише за умови, що вона дозволить більш справедливо перерозподілити багатства планети. “Сліпо противитися глобалізації – значить діяти помилково та упереджено, нехтувати процесом, в якому є й позитивні аспекти, упускати різноманітні можливості для розвитку, які він уособлює. Процеси глобалізації, належним чином сприйняті і спрямовані, дозволяють зробити великий і безпрецедентний перерозподіл багатств на планетарному рівні. Але за неправильного керівництва ці процеси можуть призвести до зростання бідності та нерівності, а також заразити кризою весь світ. Слід виправляти порушення, часом серйозні, які призводять до нових поділів між народами і всередині народів, і діяти так, щоб перерозподіл багатств не супроводжувалося перерозподілом бідності або навіть її загостренням, чого можна побоюватися при неналежному управлінні нинішньою ситуацією” (*Caritas in Veritate*, 42)²³.

Не вдаючись в суто фінансово-економічні аспекти глобалізаційної політики Ватикану, яким Папа Бенедикт XVI у своїй енцикліці “*Caritas in Veritate*” присвячує чимало місця, зазначимо, що за всім цим, так чи інакше, стоїть традиційно католицька політика до вселенського як глобального панування у світі. В “*Caritas in Veritate*” Папа Римський пропонує створити наднаціональну структуру, яка мусить допомогти людству вийти з чергової світової фінансово-економічної кризи. Фактично глава Ватикану, з посиланням на Папу Івана ХХІІІ²⁴,

²² Минкявичус Я.В. Католицизм и нация. – М., 1971. – С.230.

²³ Энциклика «*Caritas in veritate*» Верховного понтифика Бенедикта XVI. – Москва, 2009. – С.59–60..

²⁴ Иоанн ХХІІІ. Энци. *Pacem in terris*: l.c., 293; Папский Совет «Справедливость и мир», Компендиум социального учения Церкви, п. 441.

закликав до створення “нової світової політичної влади”²⁵ – більше того, він зауважує, що ця влада мусить визнаватися всіма і служити ефективною владою заради забезпечення безпеки, поваги і прав кожного.

Слід також відзначити, що глобалізаційна політика Ватикану спричинена не лише прагненнями до перерозподілу багатств у світі і в такий спосіб до боротьби з бідністю, не лише до реалізації загального блага, а ще й тією даністю, про яку Апостольська Столиця не надто афішує: Римо-Католицька Церква відчуває серйозне занепокоєння з приводу втрати нею європейської ексклюзивності і занепадом католицької Європи. Політика Папи Римського була спрямована на відродження католицького християнства в Європі, особливо на тлі її активної ісламізації, а також з огляду на суттєву втрату католицизмом своїх позицій на фоні протестантизму і православ’я, які представляють серйозну конкуренцію особливо на Сході. Складність ситуації спричинюється ще й тим фактом, що європейці, з одного боку, все більше перестають бути церковно-належними віруючими, вважаючи, що духовність існує і поза межами конфесійно-організованого християнства, а з іншого – обстоюють якщо й не атеїстичні погляди, то, принаймні, вважають себе щодо релігії скептиками й агностиками.

Таким чином, ставлення Ватикану до глобальних процесів сучасності, власне, до глобалізації загалом є позитивним і цей позитив характеризує і визначає політику католицизму на найближчі десятиліття. В глобалізації католицизм вбачає реальні умови, реальний механізм до вселенського як загальнопланетарного панування у світі – історичний шанс до реалізації свого політичного панування у світі. Саме тому Ватикан воліє сам стати керманічем цього руху, а не якісь фінансові, економічні чи політичні кола. “Процес глобалізації можна розглядати, як ще один етап у розвитку світу після великого події його спокутування Ісусом Христом. Католицька Церква постійно виступала за розвиток націй і народів. Папа Павло VI навіть присвятив цій темі окрему енцикліку “*Populorum Progressio*”²⁶. Глобалізація відзначає залучення багатьох народів і націй у світову економічну систему і можливо також у світ, що значною мірою не має кордонів. ... Коли

²⁵ Caritas in Veritate, 67 [Енцикліка «Caritas in Veritate» Верховного понтифіка Бенедикта XVI. – Москва, 2009. – С. 95–96].

²⁶ Павел VI. Acta Apostolicae Sedis 59 (1967) 257ff.

Ісус Христос доручив Своїм апостолам: “проповідують Євангеліє всьому створінню”²⁷, Він вже мав на увазі процес “глобалізації”, частиною якого без сумніву є сучасна економічна і соціальна глобалізація. Християнство за своєю природою є вселенським, а відтак і глобальним. Якщо раніше слово “вселенський” розумілось, як рух, спрямований назовні, то слово “глобальний” передбачає збиральний і охоплюючий рух, який представляє завершення проповіді Євангелія. Не може бути сумніву в тому, що до настання Парусії людство буде зібране, з наданням йому більш близьких соціальних і релігійних зв’язків у міру того, як процес зцілення людства від гріха Адама отримає визнання і виконає свою функцію благодаті”²⁸.

З огляду на це, Ватикан закликає до створення нової всесвітньої влади, задля цього він виступає з ініціативою реформування ООН. Примітно, що за декілька місяців до оприлюднення енцикліки “*Caritas in veritate*” Папа публічно заявляв, що в нинішній світовій кризі винен егоїзм світових фінансистів, проте в Енцикліці він вже пропонує саме цим світовим фінансистам, які винні в кризі, створити світовий уряд з тим, щоб надалі можна було уникнути подібних речей. Більше того, понтифік вважає, що влада, утворена з цих світових фінансистів, повинна бути обов’язковою для всіх країн і народів. “В умовах зростаючої нестримно всесвітньої взаємозалежності і настільки ж глобальної кризи виразно заявляє про себе невідкладна необхідність реформувати Організацію Об’єднаних Націй, як і міжнародну економічну і фінансову систему, щоб поняття сім’ї націй стало конкретною реальністю... Це необхідно, якщо ми хочемо збудувати політичний, правовий і економічний порядок, який зміцнить міжнародне співробітництво і спрямує його на солідарний розвиток усіх народів. Для того, щоб управляти світовою економікою, оздоровити економічні системи, вражені кризою ... потрібна справжня всесвітня політична влада” (*Caritas in Veritate*, 67)²⁹.

Примітно, що, маючи на оці подібні глобалізаційні ініціативи Бенедикта XVI, офіційні православні кола вбачають в цьому настання

²⁷ Мк. 16:15.

²⁸ Эффинг О. Мирон, К.И.Г. Вселенская Церковь и глобализация // Католичество Приморья: [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.catholic.vladivostok.ru/global.htm>

²⁹ Енцикліка «*Caritas in Veritate*» Верховного понтифіка Бенедикта XVI. – М., 2009. – С.95–96.

апокаліптичних подій, мотивуючи тим, що Об'явлення Івана Богослова і чимало святих пов'язують прихід останніх часів людства з настанням влади антихриста як лідера світового уряду. При цьому, антихриста часто пов'язують з кимось із римських пап, який і очолить встановлення цієї самої світової влади і ознаменує воцаріння антихриста, а це, у свою чергу, мусить розкривати й антихристиянську суть Римо-Католицької Церкви, її псевдохристиянську суть. Версія не нова і притаманна не лише для православ'я – з часу реформації її активно обстоює і протестантизм (проте, якщо для православних традиційно це пов'язане з невизнанням примату Папи, з невизнанням ряду суто богословських позицій, головним з яких є *Filioque*, то для протестантів подібна теологія спричинена орієнтацією на відновлення ранньохристиянської традиції, визнання за духовне керівництво в цьому однієї лише Біблії і на цій підставі невизнання як католицької, так і православної традиції).

Так чи інакше, але все сучасне християнство в масі його конфесій і церков виявилось втягнутим в сучасні глобалізаційні процеси. Якщо одні (назвемо ці конфесії антиглобалізаційними) на фоні таких процесів шукають точки опору в етнічному, в етнічній сфері (а це переважно більшістю православні національні церкви), то інші цілком підтримують подібні потуги, розцінюючи їх чи не як благодатну тенденцію повернення до чистоти апостольського християнства чи канонічної традиції. Приміром, неохристиянська ідея “відродження” особистості і нації передбачає виключно відродження їх “взагалі”, бо ж спричинює нав'язати свою монополію, владу над тисячами віруючих, яка спрямована в першу чергу проти їхньої етнічної чи національної приналежності в ім'я якогось “вищого громадянства неба”. Кінцевий ідеал більшості неохристиянських конфесій – не реформація, не розбудова, не вдосконалення “цьогосвітнього” суспільства, а пасивне очікування і сподівання досягти єднання з Богом. А якраз оця пасивність і являє одну з ознак глобалістичної ідеології. Це – по-перше. По-друге, оскільки сучасне неохристиянство обстоює універсалістські, космополітичні ідеали, а антинаціональне, антидержавне налаштування його адептів очевидне, то це є ще однією ознакою присутності явних тенденцій до глобалізації в неохристиянстві. Більше того, неохристиянство у своєму заклику до відновлення, реставрації апостольського християнства насправді відроджує не первісну палестинську християнську традицію, яка, як відомо, мала як-

раво виражену єврейську етнічну домінанту, а саме паулінізм – еллінохристиянський універсализм з його тінню римського імперського космополітизму і шовінізму.

В основі доктринальних положень про вселенськість, універсальність християнства, починаючи від часу Вселенських Соборів, лежить саме римський імперський космополітизм. В цьому сенсі етнічне розглядається як зло, бо ж є нібито засобом віддалення людини від Бога, як її приземлення, як прив'язування до земного плану буття. Відтак ідея християнського глобалізму була цілком співзвучною імперській ідеології Риму, бо ж останній мислив себе в координатах тодішнього світу глобально, подаючи себе “універсумом” чи “ойкуменою”.

Римський імперський космополітизм свідомо затирав етнічність людини, нівелював етнокультурну сферу з тим, щоб в такий спосіб уніфікуючи суспільство, можна було вибудувувати тип нової людини – людину світу, космополіта, громадянина Всесвіту. По суті, те ж саме здійснювало й християнство: ставши з IV століття провідником римських ідей, римського закону, в тому числі римського космополітизму, основою християнської проповіді стає ідея християнського світу, ідея об'єднання людства в єдину Вселенську Церкву начолі з вселенськими єпископами – папами і патріархами, правління яких чітко буде контролюватися ухвалами Вселенських Соборів і які, у свою чергу, будуть підконтрольними світській владі й безпосередньо імператорам (“християнським монархам”).

То ж і не дивно, що сучасний католицизм, виходячи із розуміння своєї універсальності, кафолічності, мислить себе глобально – надетнічно, позаетнічно. В цьому сенсі ідея глобалізації є цілком природною для нього і він сьогодні виступає чи не головним інструментом її впровадження, будучи віроповчально носієм ідеалів глобалізації людства.